

Dinin Olmadığı Bir Ahlak, Gerçek Kurtuluştur

Editörün Notu: Çevirisini sunduğumuz Bob Avakian'ın aşağıdaki makalesi 1 Haziran 2020 tarihinde revcom.us web sitesinde yayınlanmıştır.

Kaynak

için

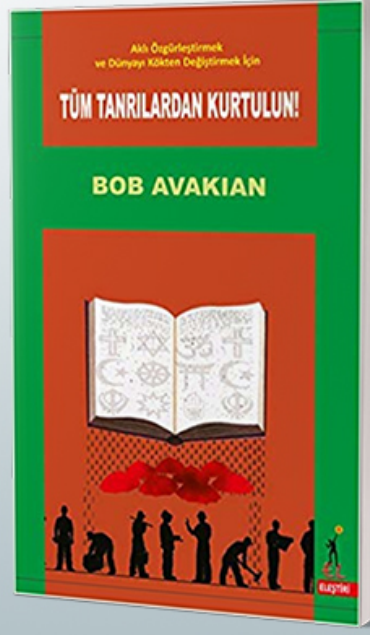
bkz:

<https://revcom.us/a/650/bob-avakian-morality-without-religion-en.html>

Bir süre önce *Mental Kölelikten ve Bütün Baskılardan Kurtulun* adlı makalemi okuyan ve Chicago'nun batısından gelen birinin şöyle bir soru yönelttiğini duydum: **“Eğer dine inanmıyorsak, o halde ahlaki anlayışımız nereden geliyor?”**

Bu soru, Tanrı olmadan iyi olabilir miyiz sorusunun bir başka biçimidir. Daha önce de söylediğim gibi: **Tanrısız iyi olabilmek zorundayız, çünkü Tanrı yok!**

Ancak işin biraz daha derinine inelim. Öncelikle şunu belirtmek gerekiyor; İncil'deki ahlak anlayışı iyi bir ahlak anlayışı değildir, bu köleliği tutmaya devam etmenin, kadınların bastırılmasının ve şiddete maruz kalmasının ve bütün diğer dehşetleri içeren bir ahlak anlayışıdır. Bu hakikat, Kuran ve diğer bütün büyük dinlerin yazınları için de geçerlidir (Eğer buna inanmıyorsanız, gidin ve “*Aklı Özgürleştirmek ve Dünyayı Kökten Değiştirmek İçin Tüm Tanrılardan Kurtulun!*” isimli kitabıma bakın, hatta bununla da yetinmeyin, gidin ve o yazıtları bizzat kendiniz okuyun)

Ancak şu soru hala önemli bir soru: “Eğer dine inanmıyorsak, ahlakımız nereden geliyor?” Bunun cevabı *bütün ahlaki normların insanlardan, içerisinde yaşadıkları toplumdan ve dünyadan geldiğidir*. Bütün dini yazıtlar belirli bir toplumda, belirli bir zamanda yaşayan belirli insanlar tarafından yazılmışlardır ve bir anlamda yazıldıkları dönemin bir aynası olma niteliği taşırlar. İşte bu yüzden şu önemli örneği bir kere daha vermek gerekir; monoteistik dinler yani Hristiyanlık, Yahudilik ve İslam gibi tek tanrılı dinler, ataerkil ve erkek üstünlükçüsüdür (Tanrı, ataerkil bir bağlamın içerisinde erkek olarak konuşur, ‘‘Lord’’, ‘‘Baba’’ vb.) Üzerlerinde durulan ve ısrar edilen ilişkiler, ataerkil ve erkek üstünlemecisi ilişkilerdir, bu ilişkilerde kadın aşağı bir konumda tutulur ve bu genellikle şiddetli bir şekilde uygulanır. Bu yazıtların hepsi, ataerkil ve erkeklerin üstün konumda bulundukları toplumlarda yaşayan insanlar tarafından yazılmışlardır ve dolayısıyla bu yazılanların, yazıldıkları zamana dair olan toplumun da yansımalarıdır. *Herhangi verili bir zamanda, belirli bir toplumdaki baskın olan ahlak anlayışı, o toplumun içerisinde varolan ilişki koşullarının bir yansımasıdır.*

Öne çıkmalı ve insanlığın serpilebilmesi için her anlamda hem mümkün hem de gerekli olan, insanların bir kısmının aşağıda kaldıkları bir kısmının da onların üzerlerinden yükselmedikleri, sömürünün, eşitsizliklerin ve baskının olmadığı komünist bir dünya için doğru bir çizgide, böyle bir toplum için gerekli bir ahlak çizgisinde insanları kazanmalıyız.

Bu noktaya daha sonra değineceğim ama öncelikle, ahlakın insanların yaşadıkları toplumun bir yansıması olduğu noktasına biraz daha göz atalım. Bunun önemli örneklerinden bir tanesi, kölelik bu ülkede hala varken ve bu ülkenin zenginliğinin gelişmesinde önemli bir rol oynarken, kölecilikten kar elde edenler köleciliğin ''ahlaki'' olduğu fikrini pompaladılar. Kölelere aşağı varlıklar olarak bakılıyordu ve acımasızca sömürölüp, ezilerken onları medenileşebilmek için sahiplerinin rehberliğine ihtiyaçları olduğu iddia ediliyordu. Ve bu köle sahipleri, yaptıkları şeyi meşrulaştırmak için, köleliği savunan İncil'i kullandılar. Ancak işler ilerledikçe, ülkenin bir bölümünde kölelik hala meşru olmaya devam ederken ve ekonomik büyümede ciddi bir rol oynamamaya başlarken, kapitalistler sahneye çıkıyordu, kapitalistlerin servetleri ise farkı biçimlerdeki sömürölere dayanıyordu (kelimenin tam anlamıyla insanlara sahip olmamakla birlikte, onların emeklerinin kullanılması, çocuklar da dahil olmak üzere korkunç koşullarda saatlerce açlık sınırında bir maaş ile çalıştırılması gibi) Zaman içerisinde, genellikle Kuzey'de konuşlanan kapitalistler ve Güney'de bulunan köle sahipleri ile arasındaki çelişkiler oldukça keskinleşti ve çelişkiler kontrol edilemeyecek bir hal aldı. Ve en sonunda çıkarları temelindeki anlaşmazlıkları keskinleşti, derinleşti ve İç Savaş'a sebebiyet verdi. Bu koşullar altında köle sahiplerinin olduğu Güney Konfederasyonuna karşı bir savaş veren Abraham Lincoln önderliğindeki Kuzey Birliği, savaşı kazanabilmek için köleleri özgürleştirmek zorunda olduklarını fark ettiler, ve işte bu anda köleliğin yanlış olduğu, *ahlaksızca* olduğu fikrini yaymaya başladılar.

İşte bu nokta da başka önemli bir noktaya gelir: Ahlak, insanların yaşadıkları realiteyi -toplumu ve dünyayı- yansıtır, **ancak bu realite çelişkilerle doludur**. Bu ülkenin tarihinde başka bir örnek vermek gerekirse, İngiltere'den bağımsızlıklarını almak için tutuşan bu ülkenin kurucuları, Bağımsızlık Bildirgesinde ''bütün erkeklerin eşit olarak yaratıldıklarını'' iddia ettiler. Ancak burada da çok keskin bir çelişki vardı: Bu sözlerin yazarlarından olan Thomas Jefferson'ın kendisi bir köle sahibiydi ve ülke çapında köleciliğin yayılması ve arttırılması ile köle sahiplerinin çıkarlarını savunmuş birisiydi. Ancak bu çelişkiye rağmen -bütün insanların eşit olarak yaratıldıkları ve kölecilik gerçekliği- bu bildirge kabul edildi, köleliğe bununla karşı gelindi ve köleliğin *bitirilmesi* için savaşta kullanıldı. Aynısı kadın hakları mücadelesi için de geçerlidir. Eğer bütün *erkekler* eşit olarak yaratıldıysa ve eğer bu bir çeşit "evrensel" bir prensipse, tüm zamanlarda ve durumlarda geçerliyse *o halde neden aynısını kadınlar içinde uygulayamıyoruz?*

Bugün insanlık kapitalist-emperyalist sistemin sınırları içerisinde yaşıyor. Bu sistem bir sömürü sistemidir, doğrudan köleci değildir (buna rağmen şu da bir gerçek ki, şu an da dünyada köleliğin gerçek ve korkunç formları, seks ticareti ve milyonlarca kadının köleleştirilmeleri de dahil olmak üzere kendisini göstermektedir.) Yani aslına bakacak olursak bugün eğitim sistemi de dahil olmak üzere toplumun majör kurumları ile öne çıkartılan ahlak anlayışı bu sistemin kendisini -sömürü ve baskı sistemini- meşrulaştırmaya çalışır. Zamanında köle sahiplerinin kendi sistemleri için yaptığı gibi bu sistemin, yani kapitalist-emperyalist sistemin iyi olduğunu, en iyi sistem olduğunu ve hatta bundan yararlanan aşırı zenginler için değil ama sömürülen, sefil ve acınası konumlarda tutulan ve devamlı olarak bu konumlara sürüklenen insanlar için de bu sistemin en iyisi olduğunu söylerler.

Ancak bu sistemin kendisi de keskin ve derin çelişkiler ile

doludur. Bu sistemin, ‘‘herkese eşit fırsat sağlandığı’’ şeklindeki açıklaması dünyanın her yerindeki akıl almaz eşitsizlikler ile gün yüzüne çıkmış bir yalandır. Bu eşitsizlikler sadece statü olarak değil, fakat aynı zamanda sağlığa, eğitime, konaklamaya ve toplumun her bölümüne sirayet etmiş vaziyettedir. Aynı şekilde, ‘‘kanun hükmü’’ ile ‘‘herkes için adalet’’ kavramlarının herkese eşit bir şekilde uygulanmasının da ne kadar büyük bir maskaralık olduğu her geçen gün ortaya çıkmaktadır.

Siyahi halk ve diğer etnisitelerden halklar sadece ‘‘adalet sistemi’’ aracılığıyla ayrımcılığa uğramazlar, benzer şekilde devamlı olarak polis şiddetine ve cinayetlerine maruz kalırlar (ki polis, ‘‘kanun ve düzenin’’ uygulayıcısıdır) Ve toplumun herhangi bir düzeyinde, ‘‘Adalet sistemi’’ de dahil olmak üzere yoksul birinin, zengin biriyle aynı muameleyi göreceğini iddia etmek saçmalıktır. Uluslararası seviyede ise, kapitalist ülkelerin yöneticileri, Amerika gibi ülkeler, dünya çapında ‘‘barış ve refah’’ ilişkilerini geliştirmek adına çalıştıklarını iddia ederler. Ancak bu iddianın kendisi gerçeklikle çok bariz bir çelişki içerisindedir, çünkü *bu sistemin kaderi, dünyanın büyük bir kısmını sefil koşullarda tutulmasına ve böylece halk kitlelerinin kapitalist-emperyalist sistemin çıkarı doğrultusunda muazzam bir şekilde sömürmesine bağlıdır, yine aynı şekilde bu sistem, ülkeleri bu koşullar ve boyunduruk altında tutabilmek için de tehdit, güç kullanma ve muazzam seviyelerde şiddete dayanmak zorundadır.*

Bütün bunlara verilecek cevap, sistemin adalet ve eşitlikle ilgili verdiği sözlerini tutmasını sağlamak DEğİLDİR. Bunu şu ana dek pek çokları yapmaya çalıştı ve hepsi de kaybettiler, çünkü bu eşitsizlikler ve adaletsizlikler bu sistemin üzerine inşa edilmişlerdir. Kapitalist-emperyalist sistemin ekonomisinin doğası, devamlı olarak dünya çapında kitlesel yoksulluğa, eşitsizliğe, baskıya ve elbette bunları uygulayabilmek için savaşlara ihtiyaç duyar ve bunları yaratır.

Bütün bunlara verilecek cevap, bu sistemin kitlelere dayattığı bütün bu gereksiz acıları elimine etmek adına tüm sistemi alaşağı etmektir. Bunun için ihtiyacımız olan temele ise zaten sahibiz. Hem teknoloji hem de insanların ulaştıkları bilgi seviyesi ile, dünyanın her yerinde bu sistem tarafından yaratılan bu dayanılmaz duruma, inanılmaz varlıkların ve bolluğun olduğu, ama bir yandan da dünya çapında yoksulluğun olduğu, milyonlarca çocuğun her yıl açlık ve önlenebilir hastalıklar yüzünden hayatlarını kaybettikleri, kitlelerin yoksulluk, cahillik ve sefalet içine tıkılmaları ve bütün bunların ağza alınamayacak bir şiddet ve korkunç bir yıkım aracılığıyla gerçekleştirdikleri, bu sistemi alaşağı etmek için gerekli olan bu zemine zaten sahibiz.

Bugün var olan çelişki, bir yandan kurtuluş ve halk kitlelerinin ayağa kalkması ile öbür taraftan bu sistemin kitlelere dayattığı korkunç koşullarla birlikte insanlığın ve gezegenin geleceğine yönelik tehditlerdir. **Var olan çelişki**, bu sistemi alaşağı edebilecek bir devrim için gerekli olan zeminin olması, bu sistemin ötesine geçebilecek ve insanlara insandan aşağı varlıklar olarak muamele eden bu sistemin ötesine geçilebileceğidir ve işte ihtiyacımız olan ahlak da bu bariz çelişkiyi gören ve insanları bu sistemi yıkmak ve komünist devrime yönelmek için verilecek mücadeleye doğru teşvik eden ve ilham veren bir ahlaktır.

Bu ahlak anlayışı, sözde sınırsız güçleri olan ancak gerçek olmayan tanrılar veya hayal ürünü başka doğaüstü varlık ve güçler üzerinden temellenmez. Gerçekliğe bilimsel bir yöntem ve yaklaşım ile yönelen, radikal ve aynı şekilde özgürleştirici bir devrimin mümkünlüğü ve ihtiyacını bilimsel bir temelde ele alan bir ahlak anlayışı üzerinden temellenmelidir.

Bilim Nedir?

Bob Avakian'ın 2014 yılında Riverside Kilisesi'nde Cornel West ile gerçekleştirmiş olduğu **“Devrim ve Din – Cornel West ile Bob Avakian Arasındaki Diyalog”** başlıklı konuşma videosundan alınmıştır.

Tüm Tanrılardan Kurtulun!

Editörün Notu: Devrimci Komünist Parti ABD Başkanı Bob Avakian'ın **“Akıllı Özgürleştirmek ve Dünyayı Kökten Değiştirmek İçin: Tüm Tanrılardan Kurtulun!”** adlı eseri Türkçeye El Yayınları tarafından çevrilmiştir. Kitabevlerinden ulaşabilirsiniz.

Tanıtım Broşüründen:

Şimdiye kadar Hristiyanlık ve İncil üzerinde durdum. İslâmîyet ile Hristiyanlık (ve Musevilik) arasında teolojik anlamda ve dinî pratikler açısından tabii ki önemli farklılıklar vardır. Ancak, her birinin dünya görüşü ve sosyal içeriği, yani toplumsal anlamda insanların ne olduğu ve nasıl olması gerektiğine ilişkin söyledikleri, yalnızca birçok açıdan benzerlikler taşımakla kalmamakta, esas olarak aynı türden sömürü ve esaret sistemlerine de hizmet etmektedir.

Köktendinciliğin şu veya bu türü de dahil, insanların dine derinden bağlı olduğunu ciddiye almamak onları hor görmek demektir; bu tür inançların peşine takılmış insanlarla birlikte, onları bundan vazgeçirmek için mücadele etmeyi reddetmek aslında yığınları hor görmenin dışı vurumudur. Dinin

en çok ezilenler de dahil olmak üzere halk yığınları üzerindeki etkisi onların özgürlükleri için savaşmalarını ve bütün insanlığın kurtarıcısı olmalarını engelleyen büyük pranga, büyük bir maniadır. Buna böyle yaklaşılmalı ve karşısında mücadele edilmelidir. Verili herhangi bir zamanda haksızlığa ve baskıya karşı mücadelede dini inançlarına bağlı olan insanlarla birlikte olmak mümkün ve önemlidir.

Gerçeği, insan toplumu ve doğayla ilgili gerçeği bilinçli ve tutarlı bir bilimsel bakış açısı ve yöntemle ele almalı ve dönüştürmeliyiz. Önemli olan şudur: İnsanlık tarihinde ilk kez bunu yapma imkânı vardır. Bununla karşılaştırıldığında dinî öğreti ve gelenekle gerçeğin dinsel yoldan algılanışı çok gerilerde kalır -ve aslında insanlık için ilk kez mümkün olan şeyden uzaklaştırır.”

Kitap Hakkında Yorumlar:

[mks_pullquote align="left" width="300" size="20" bg_color="#000000" txt_color="#ffffff"]“Okuyucular bu kitapta yürütülen tartışmayı ister şevkle kucaklasınlar, ister hırsla reddetsinler, “Tüm Tanrılardan Kurtulun!” görmezlikten gelinebilecek cinsten bir kitap değildir.” – **Peter McLaren, Profesör, Kaliforniya Üniversitesi, Eğitim ve Enformasyon Yüksek Lisans Okulu**[/mks_pullquote]

Tanrıların varlığına inanmak gerçekten zararlı mıdır? Hıristiyanlık asırlardır nasıl fetihlerin ve tahakküm altına almanın ideolojisi olarak hizmet edegeldi? Neden ABD’deki “İncil Kuşağı” aynı zamanda “linç kuşağı mı”? Neden dünyanın dört bir yanında köktendincilik giderek yükselmektedir? ABD emperyalizmi ile İslami köktendincilik arasında şiddetlenmekte olan çatışma ortamında tek seçenek, ya biri ya da öteki yanında mı yer almaktır? Ne sebepten pederşahilik ve kadınların ezilmesi bu kadar çok dinde temel unsur durumundadır? Bunlar, Bob Avakian’ın düşüncayı kışkırtan bu eserinde ele alınıp irdelenen meselelerin bazılarıdır. Tanrı, ateizm ve ahlak üzerine mevcut söyleme, kendine has bir

devrimci komünist ses getiren Avakian dinsel inancı gizem ve esrarından soyup arındırmakta, ve, en ilerici, iyimser yorumda dahi, dinin insanlığın kurtuluşu önünde nasıl engel oluşturduğunu incelemektedir. “Tüm Tanrılardan Kurtulun” boyunca yürütülen tartışma dokusuna derinlemesine işlenmiş fikir, batıl itikatın her cinsinden tam bir kopuşa, ve bunun yerine, realiteyi anlama ve değiştirme meselesine hakikaten bilimsel bir yaklaşımı benimsemeye olan ihtiyacı sergileme fikridir.

İster tanrıya inanıyor olun, ister agnostik ya da ateist, alışıl gelmiş ve geleneksele getirdiği güçlü eleştiri ve kökten farklı bir başka dünya vizyonu ile Bob Avakian’ın sizi fikri cebelleşme içine çekeceği muhakkaktır. “Güçlü, haklı olarak alaycı ve tam da zamanında. Bob Avakian’ın bu kitapta söylediği herşeyle şahsen hemfikir olmadığım halde, yürüttüğü tartışmayı güçlü ve ikna edici ve düşünmeye teşvik edici buluyorum. Öfkeli, nüktedan, fikri harekete tahrik eden ve aynı ölçüde de umut dolu, bu zevkli ve ilgimi çeken bir okuma oldu benim için.”

– **Phil Zuckerman, Sosyoloji Profesörü, Pitzer Yüksekokulu**

“... pek çok kişi İncil’in gerçekten ne anlattığını incelememiş durumda. Bob Avakian ise oturup ciddi şekilde İncil’i incelemiş. Avakian, ikiyüzlü hurafeleri amansızca teşhir ediyor. Bu kitapta okunması gereken oldukça ciddi bir malzeme var.”

– **Eric G., Kara Panter Partisi eski üyelerinden**

“Bu kitaptan çok şey öğrenebilmek için insanın Marksist olması şart değil. Dinin perdeleyen, bilinmezlik karanlığına boğan epistomolojisine ve dinin kadınlar açısından taşıdığı dehşet verici sonuçlara getirdiği güçlü ve sözünü sakınmıyan eleştirileri özellikle beğendim”

– **Laura Purdy, Felsefe ve Hümanite Profesörü, Wells Yüksek Okulu**

“...gerekli, eleştirisel, gayet zamanında bu kitap...”

– John Hutnyk, Profesör, Akademik Direktör, Kültürel Araştırmalar Merkezi, Goldsmiths, Londra Üniversitesi

“...Akıl Çağı’na yeniden dönüşün başını çekebilir bile bu kitap.”

– Harry Lennix, aktör, eğitmen

Geleneğe Bağlı Kalmak Yalnızca Baskı ile Uzlaşmakla Sonlanır

Editörün Notu: Bob Avakian’ın aşağıdaki yazısı *“Kemiklerin Minberinden Vaaz Vermek: William Bennett’in Erdemlerinin Altındaki Gerçeklik Veya Ahlaka İhtiyacımız Var, Ama Geleneksel Ahlaka Değil”* başlıklı kitabının “Günaha Son Vermek” içinden alınmıştır ve Jim Wallis’in yazılarını değerlendirmektedir. Wallis, dini bir aktivist ve *Sojourner* dergisinin editörüdür. Wallis, “Yenileme Çağlığı: Diğer Sesler Duyulsun” yayınında Hristiyan sağının ideolojik savaşlarında sözlü bir “ateşkes” çağrısı yapmak ve “değerleri ideolojik olmaktan çok manevi olan bir siyaset” aramak doğrultusunda diğer Hristiyan liderlerle buluşmuştu. Bob Avakian, bu yazıda Jim Wallis’in “Soul of Politics” adlı kitabını değerlendirmektedir. İlk kez *Revolutionary Worker*’ın 998.sayısında 14 Mart 1999 tarihinde yayınlanmıştır.

Kaynak için: [RW ONLINE:Bob Avakian: Clinging to Tradition Only Ends Up Making Peace With Oppression \(revcom.us\)](http://RW_ONLINE:Bob_Avakian:Clinging_to_Tradition_Only_Ends_Up_Making_Peace_With_Oppression_(revcom.us))

Wallis, liberalizm ve muhafazakarlığı aşmak isterken, olumlu olarak gördüklerini birleştirir ve her birinin hatalarını

aşmak ister. Aradığı ortak payda ve uzlaşma bu şekildedir. Feminizmi aile karşıtı olmakla suçladıkları ve “erkek kontrolünün” hedefi yaptıkları için kendisi Pat Robertson gibi insanları eleştirir. Bununla birlikte, Wallis, “sağlıklı aile değerlerine” yönelik çağrı yapar. “Aile, evlilik ve ebeveynlik bütünlüğünün restorasyonu için... ancak her durumda bunu kadınların onurunu ve eşitliğini sağlayacak şekilde yapmak.” (s. 108-09) der. Wallis, “aile değerleri kodunun genellikle geçmişin ataerkil yapılarına dönüşün bir örtüsü” olduğunu kabul eder (s.108); ancak çekirdek ailenin kendisinin her zaman ataerkil baskının bir aracı olduğunu göremez ya da bunu reddeder (“Aile” kelimesinin kökeninin, hane reisi olan erkeğin köleleri olduğu kadar karısı ve çocukları üzerinde yaşam ve öldürme gücüne de sahip olduğu eski Roma kurumuna dayandığı gerçeğini görmezden gelir ya da bunun önemini kavrayamaz.)

Engels’in “Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni” eserinde gösterdiği gibi, bu aile, özel mülkiyetteki artıkların elde edilmesi ve “ilkel komünal” toplumun farklı ve birbirine düşmanca karşıt sınıflara bölünmesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Çocukların büyütülmesi ve yetiştirilmesiyle ilgili basit bir iş bölümünden doğmuştur. Bu “ilkel komünal” toplumlarda, kendisi baskıcı bir ilişki oluşturmayan, ancak özel olarak birikmiş servet, özellikle toprak ve diğer üretim araçlarının mülkiyetinde, mülk sahiplerinin daha sonra bir nesilden (özellikle erkek nesillerinden) diğerine aktarmaya çalıştıkları sürece bu hale gelmiş ve böyle kalmış bir bölünmedir. Bu durumda erkek-kadın işbölümü kaçınılmaz olarak erkek egemenliği ve kontrolü ile sonuçlanır. Bu, ataerkilliğin ve kadınların ezilmesinin tarihsel ve maddi temelidir.

Yalnızca toplumun devrimci dönüşümü yoluyla -üretim araçları mülkiyetinde özel mülkiyetin ortadan kaldırılması, sınıf farklılıklarının ortadan kaldırılması ve her türlü baskıcı işbölümünün ortadan kaldırılması sağlanarak- “kadınların onuru ve eşitliği” nihai ve tam olarak sağlanabilir. Kısacası,

kadınların tam kurtuluşuna giden yolu yalnızca *komünist devrim* temsil eder.

Bu durum, komünistlerin çekirdek ailenin derhal ortadan kaldırılması çağrısında bulunacakları anlamına gelmez, çünkü bu mesele ancak yalnızca üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin değil, aynı zamanda meta üretiminin (alınacak ve satılacak şeylerin üretiminin) ve bununla birlikte para ilişkilerinin ve paranın kendisinin de ortadan kaldırılacağı, bunun için gerekli maddi ve ideolojik koşulların sağlanacağı bir toplumda ve bir bütün olarak dünyada gerçekleşebilir ve gerçekleşmelidir de.

Komünizm için bu maddi ve ideolojik koşulları yaratmayı amaçlayan tüm devrimci süreç boyunca, kadınları zincire vuran eşitsizlik ve baskı ilişkilerinin sürekli ve her zamankinden daha kapsamlı bir şekilde üstesinden gelinmesi ve kökünün kazınması, karşılıklı sevgi ve saygıya ve kadın erkek eşitliğine dayalı kişisel, ailevi ve cinsel ilişkilerin geliştirilmesi ve erkekleri kadınlarla eşit olarak içerecek ortak çabalar yoluyla, artık büyük ölçüde aile kurumunda odaklanan ve özellikle kadınlar üzerinde bir yük olan işlevleri, halk kitlelerinin giderek daha fazla yerine getirmesi için yeni biçimler geliştirmek için mücadele edilmelidir.

Mevcut baskıcı düzen yıkıldıktan sonra bu konuda büyük bir sıçrama yapmak ve o dönem toplumsal düzeyde yepyeni toplumsal ilişkiler ve düşünce biçimleri oluşturmaya başlamak mümkün olacaktır. Kadınlara yönelik baskının tamamen ortadan kaldırılmasının önemli bir parçası olarak, nihai amacın en nihayetinde çekirdek ailenin ortadan kaldırılması olduğunu ilan etme konusunda cesur olmalıyız.

Geleneksel Kadın-Erkek İlişkisine Tutunmak

Wallis çok daha az bir şeyle yetinmek istiyor ve kadınların maruz kaldığı aşağılamalar ve baskılar karşısında görünüşte

çok samimi olan üzüntüsüne rağmen, (en azından şimdilik) geleneksel aile ve erkek-kadın ilişkileri görüşünden kopamıyor. Sonuç olarak Wallis'in görüşleri, Pat Robertson ve Hristiyan Koalisyonu gibi ataerkillik ve genel olarak baskıcı ve sömürücü ilişkiler için bariz gerici olan haçlıların görüşleriyle pek çok ortak noktaya sahiptir. Bunun sonuçları anlaşıldığında, yoksulların ve ezilenlerin ızdırapları ve acıları hakkında bu kadar belagatli bir şekilde konuşabilen Wallis gibi birinin aynı zamanda en korkunç zalimlerle ve işkencecilerle (uzlaşma) talep etmesi -ve bunun imtiyazlara düşkünlükle nasıl bir tezat oluşturduğu- artık o kadar da şaşırtıcı olmuyor.

Wallis'in liberalizmi ve muhafazakarlığı aşma çabalarından çıkan şey budur. Wallis'in tanımladığı gibi, liberaller yalnızca sorunların toplumsal nedenleriyle ilgilenirler, muhafazakarlar ise yalnızca kişisel ahlaki sorumlulukla ilgilenirler, bunlar hem doğru hem de yanlışlırlar (bkz. s. 20-22). En azından liberallerin daha doğru bir zeminde oldukları söylenebilir, çünkü onların konumu (Wallis tarafından onlara atfedilmiş olsa bile) belli bir dereceye kadar Marx'ın da dediği gibi, genel anlamıyla bilinçleri belirleyen şeyin insanların toplumsal varlıkları olduğudur, tersi değil. Başka bir deyişle, bir yanda insanların fikirleri, değerleri ve ahlakları ve diğer yanda iç içe oldukları ekonomik ve toplumsal ilişkiler arasındaki ilişkide, fikirler her ne kadar toplumsal koşulları dönüştürme mücadelesinde çok önemli bir rol oynayabilseler ve oynasalar da, genel olarak belirleyici olan ikincisidir.

“Muhafazakarlık ve temsil ettiği her Şey, yoksulları basit bir Şekilde “terk etmiş” ve mülksüzleştirmiş değildir. Dünyanın her yerindeki halk kitlelerini, umutsuzca mülksüzleştirilmiş ve yoksullaşmış bir durumda tutan koşulların tam da üzerinde gelişmiştir.” – Bob Avakian

Liberal konumun asıl sorunu, yalnızca mevcut düzenin - toplumsal olarak üretilen zenginliğin özel sermaye olarak biriktirilmesi ve kafa emeiği ile kol emeiği arasındaki ayrımın yanı sıra diğer tüm baskıcı toplumsal bölünmeler de dahil- devrimci bir Şekilde yıkılması ve ardından toplumun sömürü ve baskıyı ortadan kaldırmak için baŐtan sona dönüŐtürölmesi yoluyla toplum sorunlarının temel nedenlerinin kökünden sökülebileceğinin kabulüne direnmesi ve karşı çıkmasıdır. Ve aslında, ancak bu süreç ve bunu gerçekteŐtirmek için devrimci mücadelenin yürütölmesi sayesinde, insanların düşünceleri ve değerleri -örneiğin başkalarının pahasına bireysel ilerlemeyi reddetmek ve toplumun ve insanlığın ortak iyiliğini dar ve bencil kaygıların üzerine koymak Şeklinde- gerçekten ve tamamen devrimcileŐtirilebilir.

Bunu fark edemeyen ya da tanımak istemeyen; bunun yerine “geleneksel değerlere” sarılan, ve daha özel olarak da

İncil'in peygamberlik geleneğine ve "peygamberlik maneviyatına" sarılan (s. 44) Wallis, yalnızca liberalizmin temel doğasını ve sınırlılıklarını doğru bir şekilde kavramakta başarısız olmakla kalmaz, aynı zamanda muhafazakarlığın gerçek doğasını ve rolünü de kabul etmez. Wallis, "muhafazakarlığın en doğru dürtüsü, bireysel inisiyatif ve ahlaki sorumluluk ihtiyacını vurgulamaktır. Ancak zenginlik ve güç kurumlarına bağlılığı, statükoyu tercih etmesi ve güçlü bir toplumsal sorumluluk etiği eksikliği nedeniyle muhafazakarlık, yoksulları ve mülksüzleri adeta terk etmiş durumdadır." (s.22) Wallis, muhafazakarlığın olumlusu ve olumsuzunu olarak sunduğu unsurları arasında ayrılmaz bir bağlantı olduğunu görmez. Aslında "bireysel inisiyatif ve ahlaki sorumluluk ihtiyacı" hakkında ahlak dersi vermenin yalnızca bir rasyonalizasyon ve kamuflej olduğunu, bunun muhafazakarlığın desteklediği ve yücelttiği zenginlik ve iktidarın ve baskıcı statükonun tarihsel ve günümüzdeki temelini oluşturan en acımasız ve kelimenin tam anlamıyla cani sömürü ve yağmanın gizlenmesi ve "kılıfı" olduğunu görmez.

Muhafazakarlık ve temsil ettiği her şey, yoksulları basit bir şekilde "terk etmiş" ve mülksüzleştirmiş değildir. Dünyanın her yerindeki halk kitlelerini, umutsuzca mülksüzleştirilmiş ve yoksullaşmış bir durumda tutan koşulların tam da üzerinde gelişmiştir. Bunu kabul etmek için, yalnızca ABD'nin soykırım ve kölelik temelinde kurulmasıyla ilgili olarak Wallis'in bahsettiği "tarihsel gerçeği" ve ABD'nin kendi içinde ve tüm dünyada ABD'de sistemin ve egemen sınıfın zenginliğinin ve gücünün temeli olmaya devam eden hayatlara son veren baskı ve sömürünün varlığını hatırlamak gerekir.

Kan ve Din Düzenlemeleri

Açıkça söylemek gerekir ki, muhafazakarlığın "en iyi dürtüsü" diye bir şey yoktur. Bu dürtülerinin tamamı, insanlığın büyük çoğunluğu için tüm korkunç sonuçlarıyla birlikte bu sistemi sürdürme girişimi tarafından koşullandırılmıştır ve buna hizmet eder.

Buradaki abartılı iddialardan ve abartılı dilden benim suçlu olduğumu söyleyecek kişiler için, videoda tanık olduğum şu sahnenin tam anlamını ve ne ima ettiğini düşünmenizi rica ediyorum: Jerry Falwell, Pat Robertson ve diğerlerinin dua ederek seslerini yükselttikleri ve o zamanlar Guatemala'nın askeri hükümdarı (şimdi iktidarın dizginlerini yeniden kazanmaya çalışan) Rios Montt için tanrının ona kuvvet vermesini diledikleri bir toplantı yapıldı. Montt'un saltanatı sırasında, genel olarak Guatemala'daki ABD destekli rejimlerin egemenliği altında olduğu gibi, o ülkedeki köylülere ve diğer halk kitlelerine karşı büyük ölçekte en korkunç suçlar işlendi. 10 yıl önce yazdığım bir kitapta anlattığım aşağıdaki gibi vahşetler artık çok daha kapsamlı bir şekilde gün yüzüne çıktı ve bunu inkar etmek her geçen gün daha da zorlaşmıştır; bu açıklamayı okurken bu olayların dehşetini aktarma girişiminin gerçek bir anlam ifade etmekte yetersiz kaldığı gerçeğini lütfen bir düşünün:

“Komşu Guatemala’da, son yıllarda çok sayıda kuruluş, hükümet birliklerinin bir köye girdiği ve savaşabilecek yaştaki herkesi infaz ettikten sonra, yaşlı insanları vahşice öldürmeye, kadınlara tecavüz etmeye ve katletmeye devam ettiği ve ardından küçük çocukları ve bebekleri aldıkları ve kafalarını vurarak açtıkları sahneleri anlattı.” (Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?)

Bu durum, hiç abartısız muhafazakarlığın yalnızca Guatemala’da değil, tüm dünyada desteklediği türden bir şeydir, ancak belki de Falwell ve Robertson gibiler Rios Montt’un eylemlerini savunmak için onlar gibi “yeniden doğmuş” kasapvari gerici bir evanjelist Hristiyan köktenci olmasından dolayı özel bir tutkuyla hareket etmişlerdir. İnsan şunu sormak zorunda kalıyor: Wallis gibi biri böyle insanlarla ve bu insanların temsil ettiği toplumsal ilişkiler ve değerlerle nasıl bir ortak payda kurmak isteyebilir?

Aynı zamanda gerçek şu ki, son tahlilde liberalizm de aynı toplumsal ilişkileri ve değerleri destekler; bu toplumsal

ilişkilerin hizmetinde benzer gaddarlıkları destekler ya da en azından kabul eder, buna bazen (Lenin'den bir deyim ödünç alırsak) "dindar şüpheler ve küçük değişiklikler" eşlik etse bile durum bu şekildedir. Özellikle iktidardaki liberaller - mevcut ABD yönetimi de dahil kendisinden öncekiler gibi- yalnızca bu baskıcı ve sömürücü ilişkileri haklı çıkarmakla kalmayacak, aynı zamanda büyük askeri güç ve yaygın vahşet ve gaddarlık kullanımı da dahil olmak üzere onları zorlayacaktır. Liberal ya da muhafazakar fark etmeksizin, bunu yapmayan ve yapmaya devam etmeyecek tek bir ABD yönetiminin adını söylemek mümkün değildir.

Dolayısıyla, Wallis'in liberalizm ve muhafazakarlığı aşma girişimleri, her ikisinin de olumlu yönleri olarak gördüklerini birleştirirken başarısız olmaya ve onu savunulamaz bir konuma indirmeye mahkumdur.

Bileşik Hata

Wallis, toplumsal varlık ve bilinç arasındaki ilişkinin doğru şekilde anlaşılmasından hareket etmemektedir; kendisi toplumsal ilişkileri ve değerleri şekillendiren temel maddi güçlerin ve dinamiklerin belirleyici rolünü anlamaz. Öte yandan bu toplumsal ilişkiler ve değerler sürekli olarak devrimci sıçramalar ve dönüşümler için zemin hazırlar (Marx'ın tüm insanlık tarihinin temel olarak toplumsal üretici güçlerin gelişimi tarafından koşullandırıldığına ilişkin analizinin doğruluğunu ve derin anlamını kabul etmez, ancak aynı zamanda "Bütün tarih, insan doğasının sürekli dönüşümünden başka bir şey değildir" – *Felsefenin Sefaleti*). Bu nedenle, Wallis'in "dini ve kültürel geleneklerimizden türetilen... temel değerlerin halen kolektif bilincimizde" (s. 42) evrensel aşkın ahlakını inşa etme veya yeniden kurma ("yenileme") girişiminde bataklık içinde kalır. Bunlar gerçekte bir geleneği ve uzun bir sömürü ve baskı tarihini temsil etmektedir, ancak Wallis'in hayal gücünde kurtuluş veya en azından uzlaşma araçlarına dönüştürülmüştür.

Wallis'in aşkınlık ve uzlaşma girişimleri üzerine düşünürken, Marx'ın ütöpik reformist Proudhon eleştirisindeki açık sözlü ifadelerini düşünmeden edemiyorum:

“Sentez olmak istiyor – o bileşik bir hatadır.”

“Bilim insanı olarak burjuva ve proleterlerin üzerinde yükselmek istiyor; o yalnızca sermaye ile emek, [burjuva] ekonomi politiği ile komünizm arasında sürekli olarak ileri geri gidip gelen bir küçük-burjuvadır.” (Felsefenin Sefaleti)

Eğer bu cümledeki “bilim insanı” yerine “din ve maneviyat insanı” ifadesini koyarsak, bu durumda Marx'ın eleştirisinin özü Wallis'in konumunu gayet iyi yakalar. Wallis'i “Artık Biz ve Onlar Yok” şeklinde bir çıkışa sürükleyen de işte bu pozisyonudur: Bu durum, bugün dünyadaki iki düşman güç -bir yanda proleterler ve diğer sömürülen emekçiler, öte yanda burjuva (feodal ve diğer pre-kapitalistlerle birlikte) sömürücü güçler- arasında sıkışıp kalan orta tabakanın klasik bir ifadesidir; ve Wallis bu orta tabakaların, bu uzlaşmaz çatışmada taraflardan birinin ya da diğerinin yanında sımsıkı dayanma ve yönetimini kabul etme direnişinin bir temsilcisidir.

Bu nokta kendisini evanjelist bir Hristiyan olarak tanımlayan Wallis ile kendilerini bu terimlerle tanımlayan Pat Robertsons ve Ralph Reeds arasındaki farkı tanımlar. Hepsi aynı kutsal metinlere ve dini geleneğe atıfta bulunurlar, ancak aynı sonuçları çıkarmazlar, ve bazen de çok zıt sonuçlara varırlar. Wallis'in yoksul ve mülksüzlerle özdeşleşmeye çalışan bir küçük-burjuva konumu temsil ederken; Robertson ve Reed, en açık gerici ifadesiyle yoksulları ve mülksüzleştirilenleri tahakküm altına alan, onları sömüren ve özellikle Üçüncü Dünya'daki bütün ulusları yağmalayan büyük burjuvazinin birer temsilcileridir. Wallis için sorun, niyetleri ve eğilimleri her ne olursa olsun, kendisini aynı dini ve ahlaki gelenekte temellendirmeye çalıştığı müddetçe en nihayetinde Reedlere ve Robertsonlara daha fazla zemin vermek zorunda kalacak

olmasıdır.

Ruhu Özgürleştirmek

Editörün Notu: Bob Avakian'ın aşağıdaki yazısı "*Kemiklerin Minberinden Vaaz Vermek: William Bennett'in Erdemlerinin Altındaki Gerçeklik Veya Ahlaka İhtiyacımız Var, Ama Geleneksel Ahlaka Değil*" başlıklı kitabının "Günaha Son Vermek" kısmının 2.bölümü içeriğindendir. İlk kez *Revolutionary Worker*'ın 988.sayısında 27 Aralık 1998 tarihinde yayınlanmıştır.

Kaynak için: [RW ONLINE:Bob Avakian: Freeing the Spirit \(revcom.us\)](http://RW ONLINE:Bob Avakian: Freeing the Spirit (revcom.us))

Karen Armstrong, "*A History of God*" (Hristiyanlık, Yahudilik ve İslam gibi dünyanın başlıca tek tanrılı dinleri araştırılarak bunların tarihsel gelişimleri incelenir) içinde en eski insan topluluklarından başlayarak (sınıflara bölünmemiş ve kadınlar ile erkekler arasındaki baskıcı işbölümü ile damgalanmamış komünal toplumlardan başlayarak), insanlık tarihi boyunca dinin kanıtlarının bulunabileceğine dair bilinen argümanı öne sürer. Armstrong bunu şöyle ifade ediyor: "Din tarihi üzerine yaptığım çalışma, insanların ruhani hayvanlar olduğunu ortaya çıkardı. Gerçekten de Homo sapiens'in aynı zamanda Homo religiosus olduğunu iddia etmek için bir durum var." ("Giriş", s. xix)

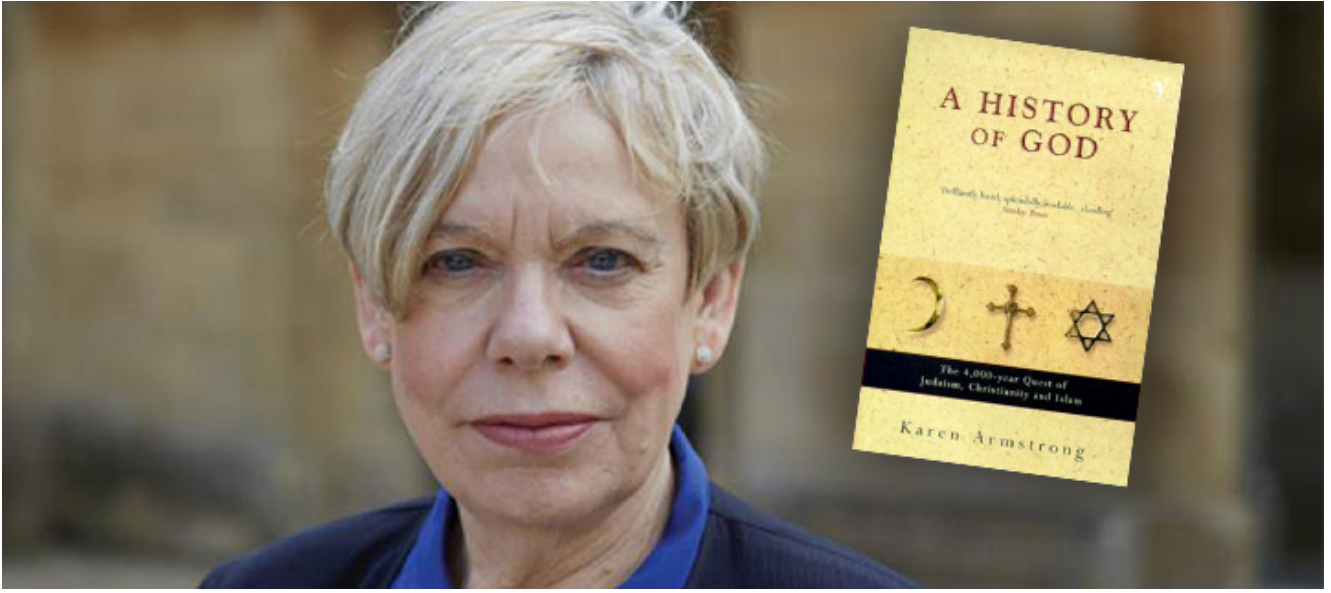
Armstrong aynı zamanda, dinin pragmatik bir niteliğe sahip olduğunu ve bu nitelik olmadan yapamayacağını da kabul eder: "Bütün dinler değişir ve gelişir. Eğer böyle olmazsa, miadlarını doldururlar" (s. 84) Armstrong bu çelişkiyi - dinin, bir yandan insan varlığının ötesinde ve hiçbir şekilde insanın toplumsal ilişkilerine ve geleneklerine bağlı olmayan bir tanrının (veya tanrıların) sözünü temsil etmesi gerektiği,

öte yandan tüm dinlerin değişmesi, gelişmesi veya eskiyeceği çelişkisini- çözmeye çalışır. Bunu insanın dini ifade ile yalnızca yaklaşılabileceği, fakat asla tam olarak kucaklayamayacağı veya anlayamadığı tanrının tarif edilemez özünü öne sürerek çözmeye çalışır.

Öte yandan tarih boyunca ve günümüz dünyasında, yalnızca farklı toplumsal grupların, farklı sınıfların, neyin “doğal” olduğu ve neyin “insanın doğasını” oluşturduğu konusunda farklı görüşlere sahip olduğunu görmekle kalmadık (bunun nasıl olduğu konusunda, örneğin bir yanda köle sahipleri ve diğer yanda köleler tarafında köklü farklılıklar vardır) fakat bununla birlikte farklı sınıfsal bakış açılarına sahip insanların aynı dini kutsal yazıları ve doktrinleri çok farklı şekillerde yorumladıklarına da tanıklık ettik (Örneğin bir yanda “evanjelist Hristiyan” Jim Wallis ve diğer yanda “evanjelist Hristiyan” Pat Robertson bunun bir kanıtıdır). Bunun da ötesinde ve daha temel olarak, tarihte ilk kez insanlığın artık toplumun sınıflara bölünmesinin tamamen gereksiz olduğu bir noktaya geldiğini göstermekle kalmayıp, aynı zamanda dini inançların, toplumun ve insanların her yönden gelişmesine kesin bir engel haline geldiğini gösteren Engels’e bir kez daha geri dönebiliriz.

Engels, insanlığın gelişiminin bu noktasına kadar dünyanın her yerindeki halklar arasında, doğaüstü güçlerin ve tanrıların (veya Tek Tanrı’nın) varlığına dair nasıl “genel bir fikir birliği” bulunduğundan söz eder, fakat (Engels’in belirttiği gibi) bu durum ne tanrının/tanrıların gerçek varlığının ne de insanların tanrıya inanmak için bazı “içsel ihtiyaçlarının” bir kanıtı değildir; daha ziyade, bu çağa kadar insan ve insan toplulukları, doğadaki ve toplumdaki (ve insanlardaki) itici güçleri anlamak için sistematik ve kapsamlı bir bilimsel yaklaşım sağlayan bir bakış açısı ve metodoloji geliştirmenin mümkün olduğu bir noktaya ulaşmamıştı. Ancak Engels, artık bu noktaya gelindiğini, bakış açısının ve metodolojinin geliştirildiğini ve geliştirilmeye de devam edildiğini

vurgular. Bu bakış açısı ve metodoloji tam olarak *Marksist komünizmdir*.

“Yine de Armstrong, dine olan ihtiyacın ve temelin artık var olmayacağı ve Tanrı fikrinin kendisinin “kişisel bir heves ya da geçici bir dürtüden... ciddi olarak düşünölmeye değmez” bir şeyden asla daha fazlası olmayacağı bir gelecek vizyonunu kucaklayamamaktadır.”

Armstrong'un bizzat kendisi, bilim ve teknolojideki devrimci gelişmeler ve buna karşılık gelen kapitalizmin yükselişiiyle bağlantılı olan entelektüel gelişmelerle birlikte tam anlamıyla bir ateizmin ortaya çıkmasının mümkün olduğunu kabul etmektedir. Kendisi bunu şu şekilde ifade ediyor: “Her biri başka bir bilimsel doğrulamalar kümesine dayanan tutarlı bir nedenler bütünü oluşana kadar, Avrupa'nın dini, ahlaki, duygusal, estetik ve politik yaşamını şekillendiren ve bunlara egemen olan bir Tanrı'nın varlığını kimse inkar edemezdi. Bu destek olmadan, böyle bir inkar ancak kişisel bir heves ya da ciddi bir değerlendirmeye değmeyecek geçici bir dürtü olabilirdi.” (s. 287) Ayrıca kendisi şu soruyu sormanın gerekliliğini kabul ediyor: “Tanrı fikri gelecek yıllarda nasıl hayatta kalacak? 4.000 yıl boyunca sürekli olarak günümüzün taleplerini karşılamaya adapte oldu, ancak içinde bulunduğumuz yüzyılda giderek daha fazla insan bunun artık kendileri için işe yaramadığını görüyor; dini fikirler ne

zaman etkisini yitirir o durumda ortadan kaybolacaklardır.” (s. 377) Yine de Armstrong, dine olan ihtiyacın ve temelin artık var olmayacağı ve Tanrı fikrinin kendisinin “kişisel bir heves ya da geçici bir dürtüden... ciddi olarak düşünölmeye değmez” bir şeyden asla daha fazlası olmayacağı bir gelecek vizyonunu kucaklayamamaktadır.

Marksist Materyalizmin Gerçek Anlamı

Armstrong, insanoğlunun tanrı inancını bir kenara bırakarak temel bir şeyi, varoluşsal bir şeyi kaybedeceği yönünde yaygın şekilde mevcut olan bir duyguyu dile getiriyor. Komünizme yönelik başlıca eleştirilerinden (ve yanlış beyanlardan) bir diğeri de, komünizmin varoluşa ve insanın içindeki yere ve rolüne dair bir tür soğuk mekanik yaklaşıma sahip olduğı iddiasıdır. Bu durum, Marksist materyalizmin, materyalizmin daha yaygın ve farklı biçimdeki anlamıyla kasıtlı bir şekilde karıştırılmasıyla bağlantılıdır. “Materyalizm”in tüketimcilik ve maddi zenginlik elde etme dürtüsüyle özdeşleştirilmesi, Jim Wallis’in *The Soul of Politics*’inde ve aynı zamanda birden fazla *Papalık Ansiklopedisi*’nde ve diğeri dini temelli yazılarda bulunur.

Ancak Marksist materyalizmin bundan temelde farklı bir anlamı vardır. Aslında, en büyük insani acılar pahasına giderek daha fazla maddi zenginlik elde etmeye yönelik dur durak bilmeyen ve amansız bir dürtüyle belirlenmiş olmak, burjuvazinin ve burjuva toplumunun bir özelliğidir; ve bu durum önemli ölçüde bu tür toplumlarda çok yaygın olan “insan doğasına” ilişkin karamsar görüşleri de açıklar. Yalnızca “para sevgisinin” artık motive edici bir faktör olmayacağı, aynı zamanda paranın kendisinin de yok olacağı -paranın kaçınılmaz olarak yoğunlaşmış bir ifadesi olduğı insanlar arasındaki tüm eşitsiz ve yabancılaştırıcı ilişkilerin ortadan kaldırılacağı- koşulların yaratılmasına giden yolu işaret eden ise Marksizmdir.

Engels’in açıkladığı gibi, Marksist materyalizmin temel

noktası, madde ve fikirler arasındaki ilişkidir: Marksizm, tüm varoluşun, sonsuz çeşitlilikte var olan hareket halindeki maddeden başka bir şey olmadığını kabul eder. Yani maddenin kendi başına bir başlangıcı veya sonu olmadığı, ancak sürekli olarak dönüşüm geçirmesine ve hareket halindeki belirli madde türlerinin sürekli olarak ortaya çıkmasına ve yok olmasına rağmen sonsuz olarak var olduğunu; maddi dünyanın (veya evrenin) tüm fikirlerin doğrulanması için kaynak ve temel olduğunu ve aslında zihnin kendisinin ve onun düşünce süreçlerinin hareket halindeki maddenin belirli biçimleri olduğunu (beyindeki kimyasal ve elektriksel süreçler vb.) kabul eder.

İnsan toplumuna ve onun tarihsel gelişimine uygulandığı şekliyle Marksist materyalizm, tüm insan toplumunun altında yatan temelin, yaşamın maddi gereksinimlerini üretmek ve yeniden üretmek için insanların bir araya gelmesi olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bunu yapabilmek için insanların üretim yaparken birbirleriyle çok kesin ilişkilere girmek durumunda olduklarını; bu üretim ilişkilerinin herhangi bir zamanda, üretici güçlerin (toprakların, makinelerin, diğer üretim araç ve gereçlerinin ve hepsinden önemlisi üretim yapma konusundaki bilgi ve yetenekleriyle insanların bizzat kendilerinin) gelişme düzeyi -teknoloji- ve karakterine dayanarak bunlara tekabül edeceğini; ayrıca bu üretim biçimi (üretici güçlerde temellenen üretim ilişkilerinin) siyaset ve ideolojilere (siyasi kurumlar, kültürel ve entelektüel ifadeler, vb.) tekabül edecek bir üstyapıya yol açacağını ortaya koymaktadır.

Ancak bunun da ötesinde, Marksizm, bu gelişmenin gerçekleştiği üretim ilişkilerinin (ve genel olarak toplumsal veya sınıfsal ilişkilerin) bu gelişmenin gerisinde kalma eğilimindeyken, üretici güçlerin sürekli olarak geliştirilmekte ve devrimcileştirilmekte olduğu gerçeğine odaklanmaktadır. Üretici güçlerin üretim ilişkileri ile (ve bunlara tekabül eden politik ve ideolojik üstyapının) üretici güçlerin

gelişmesiyle antagonizma oluşturacağı bir noktaya geldiğinde - yani bu gelişmenin üzerinde ilerleyebilecekleri bir biçim yerine, daha çok bir engel haline geldiklerinde- bir devrim çağı ortaya çıkar.

Sınıflara bölünmüş toplum ilk olarak erken komünal toplumlarda ortaya çıktığından bu yana, bu süreç sınıflar arasındaki mücadele yoluyla gerçekleşmiştir. Yani bu süreç her aşamada bir yanda eski üretim ilişkilerini (ve üstyapıyı) temsil eden, üretici güçlerin gelişmesinde gerekli sıçramanın doğrudan engeli haline gelmiş sınıflarla, diğer yanda bu engeli aşabilecek ve üretici güçleri daha da serbest bırakabilecek yeni üretim ilişkilerini (ve yeni bir üstyapıyı) temsil eden yükselen sınıflar arasındaki mücadeleyi merkeze alarak gerçekleşmiştir.

Ve son olarak Marksizm, tam da bu süreç ve tüm bu sınıf mücadelesi tarihi boyunca, insanlığın artık proletaryanın - modern kapitalist toplumda sömürülmesi kapitalist birikimin temeli olan sınıf- sermayenin egemenliğini devirmek için ayaklanarak ve ardından sermayenin temelini kökünden sökmeye devam ederek, tüm sömürüye, baskıya, toplumun farklı ve düşmanca karşıt sınıflara bölünmesine son vererek toplumu ve dünyayı devrimcileştirebilir. Marx'ın bizzat özetlediği gibi,

Benim yaptığım yeni şey aslında şunu kanıtlamaktı: 1) Sınıfların varlığının yalnızca üretimin gelişimindeki belirli tarihsel evrelerle bağlantılı olduğunu; 2) Sınıf mücadelesinin zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüne yol açtığı; 3) Bu diktatörlüğün kendisinin yalnızca tüm sınıfların ortadan kaldırılmasına ve sınıfsız bir topluma geçişi oluşturduğunu...

(Joseph Weydemeyer'e Mektup, 5 Mart 1852, vurgu orijinalinden).

Tüm Toplumu Devrimcileştirmek

Bundan daha nefes kesici, daha etkileyici, daha ilham verici bir şey olabilir mi? Marksizm felsefi idealizmi -yani fikirler ile madde arasındaki ilişkide ikincinin değil, birincinin belirleyici ve tayin edici olduğu şeklindeki (birçok farklı ifadeyi varsayan) nosyonu- reddeder. Çünkü bu felsefi bakış açısı, madde ve fikirler arasındaki fiili ilişkinin tersine çevrilmesini temsil eder ve insanlarda, toplumda, doğada ve aralarındaki ilişkide gerçek itici güçlerin temelden çarpıtılmasını ve karartılmasını içerir. Fakat Marksist komünizm, tam olarak gerçek, derin ve sürekli gelişen şeylerin anlaşılması temelinde insanları en yüksek vizyon ve ideallerle motive etme -ve bunları gerçekleştirmeye yönlendirme-yeteneğine sahiptir.

Komünizm -Kruşçev, Brejnev ve Deng Xiaopinglerin sahte ve cansız “komünizmi” değil; Marx, Lenin ve Mao’nun gerçek ve canlı komünizmi- “insan ruhunu” üzerinde bir yük oluşturmaz, tam tersine ruhu ve herhangi bir noktada gizem ile huşunun kaynağı olan hayal gücünü ve kesintisiz düşüncüyü bütünüyle serbest bırakır.

Komünizm, gizem ve huşunun yalnızca bilinemeyen veya anlaşılamayan şeylerle bağdaştırılması gerektiği fikrini, bu gizem ve huşunun en yüksek ifadesinin maddi gerçekliğin ötesinde olan bilinemeyene ve tarif edilemeyene duyulan inanç olduğu fikrini ve insanların hayallerinde canlandırıldıkları doğaüstü güçlerin ve varlıkların sadece gerçek olmakla kalmayıp aynı zamanda varoluşun egemen güçleri de olduğu bahanesi sayesinde hayal gücü ile nesnel gerçeklik arasındaki ayırımı yok etmemiz gerektiği fikrini reddeder.

Ruhu Dinden Özgürleştirmek: Bilim ve Sanat

A History of God’ın “Giriş” bölümünde (s. xxi) Armstrong, “Tarih boyunca erkekler ve kadınlar, dünyevi dünyayı aşan bir ruh boyutunu deneyimlemişlerdir. Gerçekten de, insan zihninin kendisini aşan kavramları bu şekilde tasavvur edebilmesi insanın dikkat çekici bir özelliğidir” diyor. Gerçekten öyle.

Ancak Armstrong, aslında, bu “dikkat çekici özelliğin” dini bir ifade kazanmazsa bir şekilde kısıtlanacağını iddia etmeye devam ediyor. Bu bağlamda dinin rolünü sanatınkiyle tekrar tekrar özdeşleştirir. Din ve sanat, “bilim gibi çalışmaz” diye ısrar eder. (s. 306) Bu doğrudur ve bu çok önemli bir ayrımdır.

Bilim, sanat ve dinden farklı olarak, her şeyin neden böyle olduğunu ve değişimin dinamiklerinin neler olduğunu keşfetmeyi ve açıklamayı hedefler ve bunu amaç edinmiştir. Bilim hayal gücünü içermek zorunda olsa da -ve en iyi bilim hayal gücünü önemli ölçüde serbest bırakmadan imkansızdır- bilimin temel amacı, bilinmeyenini bilinene, esrarengiz olanı kavranabilen, açıklanabilen ve gösterilebilene dönüştürmektir. Öte yandan din ve sanat, şeylerin “yaşamdan daha yüksek” bir şekilde sunulmasını içerir. Gerçekliğin yalnızca gerçekte olduğu gibi araştırılmasını ve temsil edilmesini içermezler, ancak tipik olarak yalnızca hayal gücünde var olan, ancak insanların gerçekten varmış gibi inanmaları istenen varlıkları ve olayları canlandırmak için gerçek hayattan tahminler içerirler.

Ancak din ve sanat arasındaki bu özdeşliği tanımak ne kadar önemliyse, aralarındaki temel farkı kavramak daha da önemlidir. Sanatın çoğu “şüphenin askıya alınmasını” -gerçekte var olmayan ve aslında olmayan şeylerin var olduğunu ve olduğunu kabul etme isteğini- gerektirirken; bunu yalnızca sınırlı ve göreceli bir anlamda, yalnızca sanat eserinin kendisiyle ilgili olarak gerektirir. Bununla birlikte, din (dini sanatlar da buna dahildir), gerçekte var olmayan varlıkların, şeylerin, olayların ve güçlerin fantastik temsillerinin aslında var olduklarını öne sürer ve insanların bunlara inanmalarını talep eder. Şüphesiz bazı sanat biçimleri ve eserleri (belgeseller bunun açık bir örneğidir) gerçek olayları ve insanları tasvir etmeye çalışırlar, fakat burada da amaç bunu bir kez daha “yaşamdan daha yüksek” bir şekilde sunmaktır. Bu gibi durumlarda sanat eseri, tıpkı din gibi

insanlardan, gerçekten var olan varlıkları, olayları vb. tasvir ettikleri gerçeğini kabul etmelerini ister, fakat fark şu ki, bu sanat eseri için doğru olabilirken, sadece fiilen var olmakla kalmayıp aynı zamanda varoluşun güdü ve belirleyici güçlerini oluşturan doğaüstü varlıklar ve güçlere dair bu durum din açısından geçerli değildir.

Eğer din, sanatın tipik olarak yaptığı aynı şekilde, aynı beklenti ve gereksinimlerle -yani insanların fantastik yaratımlarının gerçek olmadığını nihai olarak kabul etmelerine izin vererek ve onları teşvik ederek- kendini sunsaydı, o zaman artık zararlı bir şey ve şimdi olduğu gibi insanlığın her yönden gelişiminin önünde bir engel olmayacaktı. Fakat bu durumda artık din de olmayacaktı. Bu tarihsel dönüşüm çağında ve gelecekte, insanlık hayal gücü ve sanat olmadan asla yapamaz; fakat din olmadan yapmalı ve yapacaktır; ve onsuz çok daha iyisini yapacaktır.

Burjuva sömürü çağını komünist kurtuluş çağıyla değiştirecek olan tarihi önemdeki devrimci süreç boyunca, dini inançlarını koruyan fakat aynı zamanda mazlumlarla birlikte mücadele etmeye istekli olanlar da dahil olmak üzere -temel çıkarları ezenlerden ve dayatmaya çalıştıkları karşı-devrimci yönetimden ziyade- ezilen kitleler ve onların devrimci amaçları olan birleşebilecek herkesin birleşmesi gerekli ve önemli olacaktır. Ancak böyle bir birlik için sürekli çabalarırken, dini inanç hakkına saygı gösterirken ve gerici fikirlerin son tahlilde terk edilmesinin bu fikirlere sahip olanların bilinçli ve gönüllü eylemi olması gerektiğini kabul ederken, ayrıca tamamen bilimsel ve tamamen özgürleştirici ideolojinin -komünizmin- öncü ve yol gösterici rolünü yerleştirmek için mücadele etmek de gerekli ve belirleyici olacaktır.

Komünist devrim ve onun meydana getireceği komünist dünya, sanatı, tahayyülleri -“insan ruhunu”- filizlendirecek ve adeta uçuşa geçirecektir. İnsanlık tarihinde hiç olmadığı kadar geniş bir temelde ve çok daha yüksek bir düzeyde dinin ve tüm hurafelerin zincirlerini söküp atacaktır. Enternasyonal'in

sözleriyle, “ruhu hücrelerinden kurtaracak” ve daha önce görülmemiş ve hayal bile edilemeyen yüksekliklere çıkmasına izin verecektir. Bunu insanlığın büyük çoğunluğunun -ve nihayetinde bir bütün olarak insanlığın- kendini ve nesnel dünyayı değiştirmedeki giderek artan bilinçli ve gönüllü mücadelelerinin bir parçası olarak yapacaktır.

Berkeley Özgür Konuşma Hareketi’ndeki deneyimlerimi ve “60’ların” derslerini düşünürken yazdığım gibi: Mao, sanatta ve daha genel olarak devrimci romantizmi devrimci gerçekçilikle birleştirme çağrısında bulunduğunda, mekanik materyalist eğilimleri kesinlikle reddediyor ve en yüce vizyona sahip insanlara ilham verme ihtiyacından bahsediyordu ve bunu, insanlara gerçekliğe ve onu devrimcileştirmenin araçlarına dair en derin anlayış vererek, hayal gücünü serbest bırakacak şekillerde yapmaya çalışıyordu.

Komünist devrim, “Psychics, ESP, Unicorns, and Other Delusions”ın hokkabazı ve yalancısı “The Amazing Randi”nin* şu sözlerinde ifade edildiği şekliyle ruha en geniş kapsamını verir:

“Parapsikoloji, hayatımızın her günü bize saldıran diğer harikalar ve güçler iddialarıyla birlikte bir saçmalık ve bir yanılsamadır. Ne yaptığımı bilmek ve yaptığım fikirlere sahip olmak bu dünyayı benim için daha az heyecan verici ve zorlu hale getirmedi ve sizin için de getirmemeli. Aksine, gizemli bir nedenle doğaüstü yollarla buraya konmamış bir birey olduğunuzu bilmek ve bilinmeyen güçler veya varlıklar tarafından korunmadığınızı bilmek; dünya dışı varlıklar tarafından bu gezegene atılan bir tohumun sonucu değil, evrim sürecindeki milyonlarca tecrübenin bir ürünü olduğunuzu bilmek... işte bu benim için çok heyecan verici...”

“Saçmalık, Aklın Kralı olarak çok uzun süredir hüküm sürüyor. Fakat dikkatlice bakın. Kral çıplak!”

**Flim-Flam! Psychics, ESP, Unicorns, and Other Delusions* sihirbaz ve şüpheci James Randi'nin paranormal, okült ve sözde bilim iddiaları hakkında 1980 tarihli bir kitabıdır. Önsöz bilim kurgu yazarı Isaac Asimov'a aittir. (Ç.N.)

[Tüm Tanrılardan Kurtulun!](#)

Tanrı Olmadan İyi Olabilir miyiz?

Editörün Notu: Bob Avakian'ın aşağıdaki yazısı "*Kemiklerin Minberinden Vaaz Vermek: William Bennett'in Erdemlerinin Altındaki Gerçeklik Veya Ahlaka İhtiyacımız Var, Ama Geleneksel Ahlaka Değil*" başlıklı kitabının "Günaha Son Vermek" kısmının içeriğindendir. İlk kez *Revolutionary Worker*'ın 987.sayısında 20 Aralık 1998 tarihinde yayınlanmıştır.

Kaynak için: [RW ONLINE:Bob Avakian: Can We Be Good Without God? \(revcom.us\)](#)

"TANRI OLMADAN İYİ OLABİLİR MİYİZ?" KOMÜNİZM BU SORUYU "EVET" OLARAK YANITLAR. Bu soru, *The Atlantic*'te (Aralık 1989) Glenn Tinder tarafından yazılan önemli bir makalenin başlığıydı ve çağdaş toplumda sıkça sorulan ve üzerinde konuşulan bir meseledir. Glenn Tinder'ın bu makalesinde ve daha genel olarak bu sorunun ortaya konmasında, geniş çapta ilan edilen "komünizmin ölümü" belirgin bir şekilde öne çıkıyor. Bu durum, bir tür ironik ve kapalı bir tarzda da olsa, aslında komünizmin temsil ettiği -ve fiilen temsil etmeye devam ettiği- insanların altta kalanın canı çıksın şartlarına ve buna karşılık gelen zihniyete batmadığı, aralarındaki

ilişkilerin tahakküm, yağma ve şiddete dayanmadığı (gerçek) bir dünya yaratmanın tek umudu olduğu gerçeğinin kabulüne işaret etmektedir.

Bu sorunun cevabı iki düzeydedir: Birincisi, eğer iyi olacaksak, tanrısız da iyi olmamız gerektiğidir, çünkü tanrı yoktur. İkincisi, bu çağda “iyi”nin temel anlamı, tüm baskı ve sömürü ilişkilerinin ve farklı ve düşmanca karşıt sınıflar ve milletler şeklindeki insanlık içindeki bölünmelerin ortadan kaldırılması -yani bir kez daha komünist devrimin “4 Bütünleri”- etrafında dönmektedir. Bu, tanrı olmadan, yani tanrıya inanç olmadan yalnızca mümkün olmakla kalmaz, aynı zamanda başarılmalıdır da. Mao’nun ifade ettiği gibi, “Tüm insanlık gönüllü ve bilinçli olarak kendini ve dünyayı değiştirdi zaman dünya komünizmi çağına ulaşılacaktır” (*Pratik Üzerine*). Bu durum, tanrı/tanrıların veya herhangi bir doğaüstü gücün icadına ihtiyaç duymadan, insanlar ve toplumumuz da dahil olmak üzere dünyayı (evreni) anlamayı ve onunla ilgilenmeyi gerektirir.

Komünizm ile “günah”ın sonu gelecektir. Eğer “günah” tanrı yolundan sapma olarak tanımlanıyorsa, o zaman nesnel olarak böyle bir şey yoktur ve asla olmamıştır, çünkü tanrı yoktur ve hiçbir zaman da olmamıştır. Ancak bunun da ötesinde, insanlığın kendini ve dünyayı gönüllü ve bilinçli olarak değiştirebilmesi için gerekli maddi ve ideolojik koşulların bulunduğu noktaya gelindiğinde, o zaman “günah” için de (öznel) bir temel olmayacaktır, çünkü artık tanrı inancı için bir ihtiyaç veya temel olmayacaktır. O noktada ve gelecekte, halen doğru ve yanlış, iyi ve kötü ayrımları olacaktır. Nesnel gerçekliğe neyin uyduğu ve neyin uymadığı ve özgürlüğü zorunluluktan yaratmaya ve toplumun ve onu oluşturan bireylerin her yönden gelişmeye devam etme yeteneğini arttırmaya katkıda bulunup bulunmadığı anlamında bu olacaktır; fakat artık “günah” kavramı olmayacaktır.

‘Günah’ Sınıflı Toplum Kavramıdır

Bu “günah” kavramı, tıpkı yaygın “insan doğası” kavramı gibi, tarihsel ve toplumsal olarak koşullandırılmış ve farklı dönemlerde ve farklı toplumlarda ve aynı toplum içindeki farklı sosyal gruplaşmalar ve sınıflar arasında farklı şekillerde görülen hiçbir şekilde aşkın, değişmez ve değiştirilemez olmayan bir şeyin bir başka ifadesidir. Aristoteles, mutluluk kavramının hayvanlar için olduğu kadar köleler için de geçerli olmadığı konusunda ısrarcı olmuştur, ancak (hayvanlar değilse bile) o zamanın köleleri kesinlikle bununla aynı fikirde değildi. Ve daha yakın geçmişte, Aristoteles’in bu argümanlarını gerekçe olarak öne süren ABD’nin güneyindeki köle sahipleri ve köleliği savunanlar, kuşkusuz kölelerin ve kendilerinin “doğalarını” çok farklı görüyorlardı.

Bugün dünyanın birçok yerinde kölelik artık “doğal” veya “insan doğasına” uygun görülmemektedir, ancak bunun nedeni üretici güçlerdeki ve buna karşılık gelen toplumun üretim ilişkilerindeki değişikliklerdir, “insan doğası”ndaki değişikliklerden değil; ya da belki de Marx’ın yaptığı gibi, “insan doğasındaki” bu değişikliklerin, toplumsal üretici güçlerdeki ve üretim ilişkilerindeki değişiklikler ve buna bağlı olarak toplumun siyasi ve ideolojik üst yapısındaki değişiklikler temelinde meydana geldiğini söylemek daha doğrudur (“Tüm tarih, insan doğasının sürekli bir dönüşümünden başka bir şey değildir”).

Ancak bugüne kadar üretim tarzındaki, toplumsal ve sınıfsal ilişkilerdeki tüm bu değişikliklerle birlikte, farklı toplumlarda temelde aynı kalan “insan doğasının” bazı genel özellikleri olmuştur. Bunun nedeni, her ne kadar sınıfsal bölünme ve tekelleşmenin özel biçimleri farklı dönemlerde ve farklı toplum tiplerinde farklılıklar gösterse de, tüm bu toplumlardaki ekonomik hayatın ve dolayısıyla siyasi, kültürel ve entelektüel hayatın küçük bir yönetici grup veya sınıf tarafından tekelleştirilmesiyle damgalanmış olmasıdır. Bu nedenle, sınıflara bölünmüş toplumun daha önceki biçimlerinden

gelen “gelenekler” halen ileriye taşınabilir ve çağdaş toplum üzerinde büyük bir etki yaratabilir, ancak diğer yandan bu durum, aşağıdakiler gibi bazı derin ve keskin çelişkileri içerebilir: Bugün, İncil değerlerini ve “Yahudi-Hıristiyan geleneğini” savunan çoğu insanın gözünde, kölelik gibi şeyler, bir erkeğin malı şeklinde bir değil birçok karısı (cariyeleri) olması, savaşta bir erkeğin ganimeti olarak kadınların yağmalanmasının yanı sıra yine kadınlara toplu şekilde tecavüz edilmesi ve bebeklerin amaçsızca öldürülmesi... bunların hepsi büyük “günahlar” olarak kabul edilir; oysa David ve Paul gibi büyük İncil figürleri -ve gerçekten de “Efendinin” bizzat kendisi- İncil’in günah olarak değil de günahın karşıtı olarak ele aldığı biçimiyle bunlardan bir veya daha fazlasını uygulamış ve/veya savunmuştur.

Bu durum bir başka açıdan, yalnızca İncil’e dayalı “geleneksel değerlerin” günümüzdeki savunucularının “dar görüşlülükleriyle” birlikte dikkate değer bir şekilde zihinsel jimnastikle sık sık meşgul olmaları gerektiğini göstermekle kalmaz, fakat daha da önemlisi komünist devrimin temsil ettiği iki radikal kopuşa tarihsel ve acil olarak neden ihtiyaç duyulduğunu gösterir.